Walk of Wisdom
Jaarverslag 2018

Stichting Walk of Wisdom
Pater Brugmanstraat 33
6522 EH Nijmegen
info@walkofwisdom.org
KvK. Nr.: 53744829
Stichting opgericht: 2011.
Eerste route geopend: Nijmegen, 2015
Symbool *Pelgrim*: Huub en Adelheid Kortekaas

Foto: Hatertse Vennen door Thomas Hontelez

Inhoud Jaarverslag Walk of Wisdom 2018

Weer een goed pelgrimsjaar 3
Winnaar Gelderse Landschapsprijs 4
Geen wanklanken? Toch wel: eentje! 4
Verdieping van de rituelen 4
Landschapsbijdrage 5
Internationalisering Walk of Wisdom Nijmegen 6
Uitbreiding Walk of Wisdom naar het buitenland 6
Portugal 6
Engeland 6
België 6
Frankrijk 7
Organisatorische veranderingen 7
Financiële verantwoording 8

Foto: Filosofenbankje Groesbeek, betaald met inleg van de serie stiltewandelingen 'de Walk of Wisdom in een jaar rond'
Ontwerp: Tejo Zwanenburg

Weer een goed pelgrimsjaar!

Ook 2018 was een goed pelgrimsjaar voor de Walk of Wisdom. We zagen het aantal pelgrims groeien van 1.187 in 2017 naar 1.433 in 2018. Mooi is dat we van de pelgrims die gelopen hebben veel enthousiaste reacties krijgen. Ook de omgeving reageert onverkort positief: pelgrims blijken graag geziene gasten bij halteplaatsen, B&B's, restaurants, kloosters, kapelletjes en gastgezinnen.

We zijn blij dat mensen zich vrij voelen om de route op eigen wijze in te vullen. Voor de een is de tocht een spirituele reis, voor de ander een manier om de (eigen) streek beter te leren kennen. Mensen lopen alleen of samen, in stukken van één of meer dagen of juist aaneen gesloten. Met voorbereiding van een coach of hop: *en route!* Koninklijke Visio liep voor de tweede keer onder begeleiding van buddy's met mensen met een visuele beperking. De gemeente Wijchen-Druten ging met managers op pad als bezinnend en sportief alternatief voor een hei-sessie. De Comenius Leergangen onderzoeken een Walk of Wisdom leergang voor hun 'wijsheid in leiderschap' programma.

Al die pelgrims die over de route trekken, vormen samen met de pleisterplaatsen en onze routemarkering een bezinningsruimte in het landschap die het hele jaar toegankelijk is. Die bezinning reikt verder dan de individuele pelgrim. Verhalen van pelgrims worden gedeeld met familie of vrienden en tijdens ontmoetingen onderweg. Via facebook en nieuwsbrief bereiken we bijna 2.000 volgers. Mensen komen ons symbool tegen tijdens een wandeling of op internet, waar onze website uitgroeit tot een vindplaats van ervaringen en interviews rond de waarden van onze route. Media schrijven over ons.

Kortom, de pelgrimstraditie met eigen klank en kleur die we ambiëren, heeft in 2018 verder gestalte gekregen. De boodschap dat we als mensen onderdeel zijn van de wereld waaruit we zijn voorgekomen, blijkt een inspiratiebron voor een verscheidenheid aan mensen. Die boodschap wordt sterker door iedere pelgrim die de route loopt en zal in kracht toenemen wanneer we haar in de toekomst weten uit te dragen over de landsgrenzen.

We hebben nog een mooie weg te gaan.

Foto: pelgrim Walk of Wisdom, door Marja Hakkoer

Winnaar Gelderse Landschapsprijs

De waardering voor de Walk of Wisdom bleek ook uit de toekenning van de publieksprijs in de Gelderse verkiezing voor landschappelijke kwaliteit van de provincie Gelderland. De Walk of Wisdom won met overmacht de eerste prijs in de stemming vanuit het publiek en kreeg hiervoor €10.000,- vrij te besteden.

De jury zelf roemde de conceptuele kracht van de Walk of Wisdom en ons potentieel om met het groeiend aantal pelgrims oud religieus erfgoed een nieuwe bestemming te geven als pleisterplaats of pelgrimsherberg. Zo trekt ons begin- en eindpunt de Stevenskerk uit 1273 dankzij de pelgrimsroute een nieuw soort spirituele zoekers en is de 10e eeuwse Nicolaaskapel in het Nijmeegse Valkhofpark onze vaste plek voor de maandelijkse vertrekceremonie geworden. Mede dankzij onze pelgrims ontwikkelt het 18e eeuwse klooster in Velp (N-Br.) zich als een pelgrimsklooster.

Foto: intenties voor een groene leefstijl bij ons symbool in de Nicolaaskapel Nijmegen

Geen wanklanken? Toch wel: eentje!

Eén wanklank kwam van een camping. Onze route loopt pal langs het terrein van de camping en de eigenaar heeft steeds vaker last van groepen wandelaars die langstrekken en ongevraagd en zonder te betalen toilet of zelfs douche gebruiken. Haar indruk was dat het vaak geen pelgrims zijn (geen routegids in de hand of speld op de tas), maar mensen die meelopen of de GPS hebben. Wij zijn desondanks erg teleurgesteld in dit gedrag en gaan in overleg zoeken naar een oplossing.

Verdieping van de rituelen

Onze maandelijkse vertrekceremonie werd ook het tweede jaar een succes. Eén keer waren er geen deelnemers (in de winter), maar doorgaans zwaaien we 10 tot 15 pelgrims uit en soms 30. We begonnen ook voor de tweede keer aan `de Walk of Wisdom in een jaar rond': een serie van tien stiltewandelingen met steeds 20 tot 25 deelnemers. Eveneens voor het tweede jaar was in oktober een terugkomdag voor pelgrims die de route uit hebben gelopen met 15 deelnemers.

In de Stevenskerk zijn we een nieuw, maandelijks bezinningsmoment gestart rondom ons getijden- en pelgrimsboek*: zie de zon! Een eigentijdse pelgrimslauden.* Bij zonsopgang wordt na een vertraagde wandeling door de verlaten kerk een verhaal uit het boek voorgelezen. Er komen nog niet veel mensen (tussen de 5 en 10), maar we vinden het zelf erg mooi om te doen!

Twee van onze vrijwilligers organiseerden in augustus een wandelvijfdaagse over onze relatie met de planeet. De week zat vol en werd als zeer waardevol ervaren.

Met het geld van de Landschapsprijs hebben we een begin gemaakt aan een “korte hanleiding voor de moderne pelgrim”. Deze handleiding is geïnspireerd door het gedicht waarmee Frouke Arns onze route opende in 2015. De handleiding gaat uit van vijf sleutelmomenten voor een betekenisvolle pelgrimage en komt in 2019 gratis online als uitnodiging tot verdieping voor wie de tocht gaat lopen.

We werken verder een projectplan uit voor een ‘Week van de wijsheid’ in de herfst van 2020. De week wordt opgezet als een bezinning op je plaats in het eco-systeem van de aarde. Het is de bedoeling dat in die week een of meer aansprekende en liefst internationale schrijvers of kunstenaars de route lopen ter bezinning op die vraag, waarbij we het resultaat delen via een krant, tijdschrift of expositie.

Tot slot: het moderne Maria-kapelletje halverwege de route (Alverna) is uitgegroeid tot een warme pleisterplaats waar menig pelgrim een kaarsje brandt. Van de beheerders mochten we een eigen logboek neerleggen en het is ontroerend om te zien hoe open pelgrims hierin over hun ervaring durven schrijven. Van verheven tot heel nuchter, vaak minstens zo mooi:

> *“Ik loop de Walk of Wisdom met een leeftijdgenoot (66). Hij is zo dement als wat, maar lopen kan hij als geen ander!”* Logboek in het Maria-kapelletje van Alverna.

Landschapsbijdrage

Voor elke pelgrim die zich inschrijft, sparen we €1,- om terug te geven aan het landschap van de route: de landschapsbijdrage. Hierdoor hebben we in 2019 €1.473 kunnen schenken aan o.a. de Stevenskerk, Natuurmonumenten, de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap en stichting Bijen Dichterbij, het Geldersch Landschap en de Vogelbescherming. De Vogelwerkgroep Nijmegen e.o. kreeg een extra groot bedrag van €600,- dankzij een actie in de Nicolaaskapel, waarbij mensen een intentie voor een groene leefstijl schreven op een moestuinetiketje voor €0,50 (zie foto hiernaast).

Ook hebben we in de zomer met 25 vrijwilligers zwerfafval opgeruimd aan de route in de Hatertse Vennen. Het was een mooie en verbindende activiteit die we in 2019 vaker zullen herhalen.

Landschapsbijdrage: €600,- voor vogelwerkgroep Nijmegen e.o. voor nestkasten aan de route.

Internationalisering Walk of Wisdom Nijmegen

Dankzij hulp van vrijwilligers in binnen- en buitenland hebben we in 2018 zowel onze website als de routegids vertaald naar het Engels. Van de Engelstalige gids hebben we een eerste druk van 500 exemplaren voordelig mee kunnen nemen bij de vierde editie van de Nederlandse gids. Twee pelgrims uit Amerika hebben de Engelstalige routegids inmiddels proefgelopen en 'goedgekeurd'. Het is nu broeden om op een manier om de internationale pelgrims aan te trekken.

Uitbreiding Walk of Wisdom naar het buitenland

Het grote plan is in elk land van de wereld één Walk of Wisdom van een week lopen – om die routes met elkaar te verbinden. Een tamelijk ambitieus plan. We zijn in 2015 klein begonnen in Nijmegen en tussen 2018 en 2021 willen we in drie Europese landen een begin maken. Hiervoor zoeken we lokale partners.

Portugal

Na een tip zijn we op onderzoek gegaan in Portugal bij de Nederlandse eigenaren van een ecologische herberg. Hier worden kunst- en theatervoorstellingen georganiseerd en er staat reeds een beeld van Huub en Adelheid Kortekaas. Hoewel de herberg en het omringende land interessant waren, merkten we dat het initiatief teveel vanuit ons kwam. De herbergiers hadden de handen vol aan hun eigen onderneming en konden alleen helpen indien wij voldoende fondsen en een minimum aantal pelgrims per jaar konden beloven. Dat werkt volgens ons niet: het initiatief moet bij de lokale partners zelf liggen en niet afhankelijk zijn van een minimum aantal pelgrims.

Engeland

Na diverse tips zijn we in wandelland Engeland op onderzoek uit gegaan. We vonden één regio bijzonder geschikt en wel die rondom Totness in Devon, Zuid-Engeland. Een schitterend en divers gebied met een niet al te grote gemeente (Totness). Het stadsbestuur laat hier in het winkelcentrum vrijwel louter lokale ondernemers toe en er is veel aandacht voor duurzaamheid. De gemeente telt ook een grote diversiteit aan meditatie-, yoga-, t'ai chi-centra en andere spirituele activiteiten.

Onze indruk was dat deze streek een geschikte habitat was om een Walk of Wisdom te beginnen. We gaan nu diverse contacten benaderen om te kijken of er vanuit die streek belangstelling is om op eigen kracht en in overleg met ons een Walk of Wisdom Engeland te beginnen.

België

Op uitnodiging van het Vlaams genootschap voor Santiago pelgrims zijn we op een inspiratiedag voor Vlaamse pelgrims in Kortrijk geweest. Verschillende pelgrims uit Vlaanderen hebben inmiddels onze route gelopen en er ontstond een voorzichtige belangstelling om nader kennis te maken. We hebben ons verhaal verteld op de middag en na afloop een artikel geschreven voor het Verenigingsblad.

Sindsdien hebben we van een aantal Vlamingen uitnodigingen of aankondigingen voor verdere kennismaking ontvangen, die we in de loop van 2019 zullen onderzoeken.

Frankrijk

Twee Nederlandse Fransen hebben los van elkaar contact met ons opgenomen met belangstelling om in hun streek een Walk of Wisdom te beginnen. Ze zijn beiden op bezoek geweest en het contact was hartelijk. De contacten zijn nog in een vroeg stadium. Nadeel van een locatie is dat het in een streek ligt die al nauw verbonden is met een andere pelgrimsroute: de Camino naar Santiago de Conmpostella. Ons voorlopige gevoel is dat dit de ontwikkeling van een eigenstandige pelgrimsroute met eigen klank en kleur in de weg staat.

Organisatorische veranderingen

De Walk of Wisdom drijft op 40 vrijwilligers die zich bezig houden met de markering, website, facebook, de startpakketten, vertrekceremonies, stiltewandelingen, andere evenementen en het bestuur. Het meeste werk wordt gedaan door pionier Damiaan en mede-ontwikkelaar Manja. Zij zijn na een statutenwijziging eind 2018 statutair bestuurders van de stichting geworden. De overige leden van het oude bestuur zijn overgegaan naar een Raad van Toezicht. Deze constructie weerspiegelt de dagelijkse leiding en ontwikkeling van de route door Damiaan en Manja, die elk kwartaal verantwoording afleggen aan de anderen over de koers en de besteding van de middelen.

Ook de bestuurders verrichtten het meeste van hun werk als vrijwilliger. Dankzij hun werk en dat van de andere vrijwilligers, en met steun van de vrienden, is de Walk of Wisdom onafhankelijk van een subsidiegever of fonds.

Omdat zowel het onderhoud als de ontwikkeling en uitbreiding van de Walk of Wisdom veel tijd vragen, gaan we in 2019 kijken hoe we dat kunnen organiseren met een vrijwilligersorganisatie.

De statutenwijziging werd voor een deel gesponsord door Ten Berge notarissen in Nijmegen.

Foto: Marja Hakkoer zwerfafval opruimen bij het 3 jarig WoW feest in de Hatertse Vennen

Financiële verantwoording

	Realisatie dec-18	Begroting 2018	Realisatie dec-17	Begroting 2019
Aantal pelgrims	1.433	1.500	1.187	1.400

Staat van Baten en Lasten	Realisatie dec-18	Begroting 2018	Realisatie dec-17	Begroting 2019
Startpakket en boeken	43.590	44.350	33.988	40.900
Stiltewandelingen /verdiepingsdagen	4.091	1.200	1.151	1.150
Bijdrage vrienden	2.965	3.000	3.049	2.500
Sponsoring routegids	2.590	2.500	1.695	2.500
Omzet postkaarten	165	150	133	150
Overige baten (Gelderse Landschapsprijs)	7.000			3.000
Totale baten	**60.401**	**51.200**	**40.016**	**50.200**
Personele lasten				
- *Freelancekosten*	15.000	15.000	10.000	15.000
- *Vrijwilligers- en bestuurskosten*	1.830	2.000	598	1.800
- *Reiskosten*	524	500	623	500
- *Training en scholing*	875	1.000	885	875
Huisvestingslasten	3.600	3.750	1.500	3.600
Inkoop (startpakket en boeken)	19.621	19.450	13.822	18.350
Inkoop Stiltewandelingen / verdiepingsdagen	2.574	400	448	450
Inkoop beelden	632	800	109	80
Administratie- en beheerlasten	5.543	5.000	2.523	3.650
Publiciteit en marketingkosten	1.268	1.000	1.533	1.000
Landschapsbijdrage	1.473	1.500	1.187	1.400
Research en ontwikkelingskosten	3.057	3.000	478	3.500
Totale lasten	**55.997**	**53.400**	**33.705**	**50.205**
Resultaat	**4.404**	**-2.200**	**6.310**	**5**

Toelichting

De stichting Walk of Wisdom 2018 sluit af met een positief resultaat van €4.405,- Dit is met name het gevolg van het winnen van de publieksprijs vanuit de provincie Gelderland in de verkiezing van ´ruimtelijk kwalitiet 2018´.

Van de Gelderse Landschapsprijs (€10.000,-) hebben we in 2018 €7.000,- opgenomen onder de baten omdat hiertegenover kosten in 2018 zijn gemaakt voor het realiseren van de doelen. Van de

publieksprijs is dan de overige €3.000,- gereserveerd voor investeringen in de ontwikkeling van de Walk of Wisdom in 2019 en het financieren van de inkopen ten behoeve van het startpakket (routegids, spelden en vogelringetjes) .

De administratie- en beheerskosten zijn veroorzaakt door notariskosten en inzet van de fiscalist i.v.m. het wijzigingen van de statuten (€2.650,-).

Ook in 2018 heeft Walk of Wisdom geen subsidie van de overheid ontvangen. De inkomsten zijn afkomstig van startpakketten, vriendenbijdragen en sponsoring van de routegids. Drie donateurs steunen Walk of Wisdom met € 333,- per jaar, waarvoor zij een beeld ontvangen van ons symbool *Pelgrim*.

De kosten research- en ontwikkelingskosten zijn fors hoger in 2018 t.o.v. 2017. De helft is een afschrijving van 500 Engelstalige routegidsen: een investering in de internationalisering van de Walk of Wisdom. Verkenningen in Engeland en Portugal betekenden ook extra kosten.

De vrijwilligers zijn de belangrijkste kracht van de Walk of Wisdom. In 2018 heeft Walk of Wisdom de vrijwilligers getrakteerd op een nieuwjaarsborrel en een feest. Ook voor 2019 is dit weer in de begroting opgenomen.

Foto: symbolen Walk of Wisdom, door Dolph Cantrijn

Balans

Balans	Realisatie dec-18	Realisatie dec-17	Realisatie dec-16
Vaste activa			
Vlottende activa			
Voorraden	7.965	7.625	3.831
Vorderingen	3.540	3.427	1.357
Liquide middelen	14.209	5.742	2.764
Totaal activa	**25.714**	**16.794**	**7.952**
Eigen vermogen	15.722	11.317	5.007
Nog te besteden (reservering landschapsprijs)	3.000	0	0
Kortlopende schulden	6.992	5.477	2.945
Totaal passiva	**25.714**	**16.794**	**7.952**

Toelichting

De stichting sterkt over de jaren langzaam aan en er komt steeds wat meer 'vlees op de botten.' Dat is nodig, want er is nog veel werk te verrichten.

We werken graag verder aan een inspirerende bezinningstraditie over de vrijheid om je eigen weg te gaan en de verbondenheid tussen mensen, natuur en wereld!